

DOI: <https://doi.org/10.33989/2075-146x.2021.27.247057>

УДК 378.091.12:318.648.5

ГАЛИНА ЗАДІЛЬСЬКА

ORCID: 0000-0002-5888-9792

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ ЗВО ПРИ ВИВЧЕННІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАКТИЧНИЙ КУРС АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ»

У статті здійснено аналіз сутності організації дистанційного навчання студентів при вивченні «Практичного курсу англійської мови». Дистанційне навчання розглядається як сучасна освітня технологія. Запропоновано телекомунікаційну форму дистанційної освіти з використанням різноманітних видів діяльності та ресурсів базових платформ Zoom, GoogleClassroom, LearningApps. З'ясовано, що програми English Audio Books, English Stories (Offline), Practice English Speaking та English Speaking PracticeApp мотивують студентів до вивчення англійської мови; доведено, що їхнє подальше впровадження у дистанційний освітній процес зробить його інтерактивним та забезпечить ефективну дистанційну комунікацію.

Ключові слова: дистанційне навчання, базова платформа, освітній процес, фахова підготовка

Постановка проблеми. Сучасний рівень розвитку науки з огляду на світову пандемію вимагає від викладача та студента швидкої адаптації до нових умов викладання і навчання відповідно. Власне, і національна стратегія розвитку освіти в Україні на період 2012–2021 рр. (http://www.meduniv.lviv.ua/files/info/nats_strategia) також має на меті підвищення ефективності освітнього процесу, зумовлює масштабне впровадження психолого-педагогічної науки, педагогічних інновацій та інформаційно-комунікаційних технологій. Отож, для викладача та студента відкриваються широкі можливості інтенсивного впровадження комп'ютерних технологій у навчальний процес при організації дистанційного навчання, що на сьогоднішній день є актуальним та життєво необхідним, а також єдиним запобіжним засобом при поширенні вірусної інфекції.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблемам організації дистанційного навчання студентів ЗВО присвячені наукові дослідження як зарубіжних (Р. Деллінг (Delling, 1987), Д. Кіган (Keegan, 1988), Б. Баркер, А. Фрісбі, К. Патрік (Barker, Frisbie, Patrick, 1989)), так і вітчизняних вчених (В. Ю. Биков (Биков, 2009), О. Г. Глазунова, Н. В. Морзе (Морзе, Глазунова, 2009), В. М. Кухаренко (Кухаренко, 2002) та інших.

Проте можливості використання інформаційних технологій під час організації дистанційного навчання в умовах запровадження карантину остаточно і комплексно не досліджені.

Сучасний ринок праці вимагає від закладу вищої освіти підготовки конкурентоспроможних фахівців, а отже, і якісного дистанційного навчання з використанням на практиці інноваційних наукових ідей, технічних інструментів та методів. Адже дистанційна форма навчання інтенсивно удосконалюється у всіх закладах освіти щоденно у період пандемії. Надзвичайно **актуальними** є організаційно-методичні аспекти її впровадження в освітньому середовищі.

Мета статті полягає в обґрунтуванні методики використання сучасних інтерактивних технологій під час дистанційного навчання студентів та відповідного підвищення професійної компетентності викладача закладу вищої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дистанційне навчання є однією з нових реальностей сучасної освіти. Дистанційну освіту можна розглядати як розподілене навчання, дистанційне навчання, як вироблення вмінь і навичок у контексті інтерактивної взаємодії між студентом і викладачем, реалізованої в умовах використання прийомів інформаційно-комунікаційних технологій ІКТ (Роберт, 2008). Крім того, дистанційне навчання – це систематична організація навчання, побудована на взаємодії викладача та студента, студентів між собою на віддалі, що відбиває всі властиві навчальному процесу прийоми, власне ІКТ та Internet-технології (Полат, Бухаркіна, Моїсеєва, Петров, 2009). Враховуючи те, що сучасні студенти це особистості, які звикли до різноманітних цифрових пристроїв, до візуального сприйняття інформації, то і робота з новітнім цифровим обладнанням мотивуватиме їхній пізнавальний інтерес і стимулюватиме їх до ефективної співпраці з позитивним кінцевим результатом.

Зауважимо, що розвиток інформаційно-комунікаційних технологій надає студентам можливість займатися самоосвітою, забезпечуючи широкий доступ до навчальних та освітніх ресурсів, а саме електронних статей різноманітної тематики, електронних бібліотек, каталогів наукових робіт, а також дає змогу звертатися до авторів цих робіт за допомогою електронної пошти тощо.

Виділяють дві форми дистанційного навчання – кореспондентську та телекомунікаційну. Кореспондентська форма дистанційної освіти характеризується тим, що студент фізично відокремлений від

викладача, розділений у часі з викладачем та навчається незалежно від контакту з викладачем та іншими студентами. Телекомунікаційна форма дистанційної освіти, про яку надалі йтиме мова у нашій статті, забезпечує використання нової технології, що дозволяє живу взаємодію та безпосередній зворотній зв'язок (Barker, Frisbie, Patrick, 1989). Така форма дистанційної освіти надає спроможність для викладача і студентів обмінюватися думками та спілкуватися між собою, здобуваючи якісну освіту, незважаючи на фінансові, фізичні чи географічні бар'єри на шляху до отримання традиційної освіти, що є надзвичайно корисним для багатьох студентів, які не мали раніше такої можливості. Тож дистанційне навчання надає змогу отримати рівний доступ до якісної освіти для всіх студентів.

За даними освітнього порталу www.osvita.org.ua, дистанційна освіта «охоплює різні прошарки суспільства та стає найважливішим фактором його розвитку; це відкрита освіта навчання, що передбачає активне спілкування між викладачем і студентом за допомогою сучасних технологій і мультимедіа» (<http://www.osvita.org.ua/distance/>).

В Україні діє організація – UDL System. з ефективної підготовки нової генерації професіоналів шляхом активного застосування технологій дистанційного навчання. До складу цієї організації входять: науково-дослідні інституції, заклади вищої освіти, корпорації, банки та неприбуткові організації (Barker, Frisbie, Patrick, 1989). Окрім вищезазначеної організації діють також й інші аналогічні об'єднання – Українська наукова інтернет спільнота (<http://www.nauka-online.org/dystantsiyne-navchannya>), методична ліга вчителів дистанційного навчання (<http://www.udl.org.ua>).

Базовою складовою нової парадигми освіти стала ідея її безперервності і постійного підняття якості навчання за рахунок електронних бібліотек, використання новітніх ІКТ, зростання економії часу на самостійну роботу студентів, тобто можливість студента займатися в зручний для себе час, у зручному місці і темпі.

Послугуючись надбаннями науковців з огляду на сучасну лінгводидактику та враховуючи тенденції впровадження інформаційних технологій та сучасних технічних засобів у навчальний процес (Лисенко, 2019; Малихін, Гавриленко, 2018) ми при викладанні «Практичного курсу англійської мови» також використовуємо різноманітні пошукові системи, освітні портали, платформи Zoom, GoogleClassroom, LearningApps, тематичні каталоги, вікі, блоги, сайти, різні сервіси мережі Інтернет, такі як електронна пошта, вайбер.

Загальноприйнятою у межах Дрогобицького державного педагогічного університету є платформа Zoom, за допомогою якої проводяться заняття, адже ця програма має низку переваг. Так, вищезазначена програма – безкоштовна, її легко встановити на мобільні телефони, планшети, має зрозумілий інтерфейс. Викладач планує дату проведення конференції, запис якої можна здійснити та зберегти в окремій папці. Важливим є те, що на конференцію можна запросити 100 учасників, яким можна надавати право голосу, право їх відео і доступ до екрану.

Зазначимо, що під час організації практичних занять, намагаємося організувати роботу таким чином, щоб забезпечити всі види мовленнєвої діяльності – говоріння, аудіювання, читання і письмо. Наприклад, вивчаючи тему краєзнавчого характеру, за допомогою методу проєктів та мультимедійних презентацій застосовуємо наочний метод демонстрації різноманітних пам'яток архітектури, державні установи та видатні місця, що сприяє кращому засвоєнню інформації. Студенти комплексно використовують мультимедійне наповнення таке, як графіку, анімацію, відео та аудіо матеріал, фото матеріал.

За допомогою додаткової платформи GoogleClassroom створюються і впорядковуються завдання, контрольні роботи, виставляються оцінки. Тут надаємо інформацію щодо організації навчального процесу: назви тем, кількість годин, вид контролю і кількість балів за відповідні завдання. Розміщуємо відеоматеріали YouTube, власні скрін-касти та відео уроки, посилання на певні інтернет-ресурси, а також у Classroom організуємо проєктну роботу.

Платформу LearningApps здебільшого застосовуємо для студентів-магістрантів, які працюють і, відповідно, не мають змоги виходити у Zoom-конференцію. Ця платформа має велику кількість розроблених вправ для студентів і зручний інструментарій для створення власних завдань. Тому ми, використовуючи шаблони платформи, розробляємо студентам комплекс вправ згідно вивченого матеріалу, а також дотримуючись особистісно-орієнтованого підходу до навчання розміщуємо додаткові завдання для студентів з неоднаковими рідними володіння англійською мовою.

Окремо хотілося б зробити акцент на проведенні занять з домашнього читання. Ми переважно використовуємо програму English Audio Books, де містяться тексти різної тематики і рівня складності. Крім того ці тексти начитуються носіями мови, студенти ж під час прослуховування можуть бачити текст, переклад, а також регулювати швидкість, з якою начитується текст. Такі програми дозволяють не тільки формувати здатність розуміння на слух, але й формувати мовленнєві компетенції студентів шляхом повторення за спікером.

Програма ж English Stories (Offline), якою ми також послуговуємося, містить колекцію різних за обсягом англійських оповідань, які укладені у 30 категорій, що полегшує пошук необхідного тексту. Ми використовуємо тексти для читання, аналізу і переказування під час занять, а також на домашнє завдання.

Щодо навичок говоріння, то умотивувати студентів допоможе реальне спілкування з носіями мови. Серед багатьох програм, які дозволяють спілкуватися англійською зі студентами з іншої країни ми використовуємо Free

Practice English Speaking та English Speaking Practice App. Важливо заздалегідь задати студентам комунікативну ситуацію, яку б вони обговорили зі своїми іноземними однолітками. Згодом у межах групи студенти разом з викладачем створюють вже жваву дискусію з відомої і обговореної проблеми з певними фактами і узагальненнями. Порівнюючи відповіді, вони приходять до загального вирішення певної проблеми. Таким чином, студенти стають більш вмотивованими та зацікавленими у вивченні англійської мови, демонструючи кращі результати у комунікації.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, нині компетентним педагогом вищої школи неможливо вважатися без оволодіння навичками організації дистанційного навчання. Його впровадження розширює і оновлює роль викладача, що повинен удосконалювати курси, які він викладає, відповідно до нововведень і інновацій у сфері інформаційно-комунікаційних технологій, а також бути взірцем фахівця у сфері організації навчально-виховного процесу.

Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні особливостей застосування Інтернет-ресурсів, платформ, програм під час дистанційної підготовки англійських вчителів-філологів з урахуванням прогресивного зарубіжного, зокрема, британського й американського досвіду.

Список використаних джерел

- Биков, В. Ю. (2009). *Моделі організаційних систем відкритої освіти*. Київ: Атіка.
- Кухаренко, В. М. (2002). *Дистанційне навчання. Умови застосування. Дистанційний курс*. Харків: НТУ «ХПІ», Торсінг.
- Лисенко, Л. О. (2019) Використання ІТ-технологій при вивченні англійської мови за професійним спрямуванням. *Наукові записки ЦДПУ ім. В. Винниченка. Серія: Педагогічні науки*, 178, 125-128.
- Малихін, О., Гавриленко, А. (2018). Дидактичні умови формування індивідуальних стратегій навчання філологічних спеціальностей. *Молодь і ринок*, 11 (166), 28-31.
- Морзе, Н. В., Глазунова, О. Г. (2009). Критерії якості електронних навчальних курсів, розроблених на базі платформ дистанційного навчання. *Інформаційні технології в освіті*, 4, 63-75.
- Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки*. Взято з http://www.meduniv.lviv.ua/files/info/nats_strategia.
- Освітній портал*. Взято з <http://www.osvita.org.ua/distance/>.
- Полат, Е. С., Бухаркіна, М. Ю., Моїсеева, В. М., Петров, А. Е. (2009). *Современные педагогические и информационные технологии в системе образования: учеб. пособ. для студ. пед. вузов и системы повыш. квалиф. пед. кадров*. Москва: Академия.
- Роберт, И. В. (2008). *Теория и методика информатизации образования (психолого-педагогический и технологический аспекты)*: монографія. Москва: ИИО РАО.
- Українська Система Дистанційного Навчання*. Взято з <http://www.udl.org.ua>.
- Українська наукова інтернет-спільнота. Блог української наукової інтернет-спільноти*. Взято з <http://www.nauka-online.org/dystantsiynе-navchannya>.
- Barker, B. O., Frisbie, A. G., & Patrick, K. R. (1989). Broadening the definition of distance education in light of the new telecommunications technologies. *The American Journal of Distance Education*, 3(1), 20-29.
- Delling, R. M. (1987): Towards a theory of distance education. *ICDE Bulletin*, 13, 21-25.
- Keegan, D. (1988). Theories of distance education: Introduction. In D. Sewart, D. Keegan, & B. Holmberg (Eds.), *Distance education: International perspectives* (pp. 63-67). New York: Routledge

References

- Barker, B. O., Frisbie, A. G., & Patrick, K. R. (1989). Broadening the definition of distance education in light of the new telecommunications technologies. *The American Journal of Distance Education*, 3(1), 20-29.
- Bykov, V. Yu. (2009). *Modeli organizacijnykh system vidkrytoyi osvity [Models of Organizational Systems of Open Education]*. Kyiv: AtikaPubl [in Ukrainian].
- Delling, R. M. (1987). Towards a theory of distance education. *ICDE Bulletin*, 13, 21-25.
- Keegan, D. (1988). Theories of distance education: Introduction. In D. Sewart, D. Keegan, & B. Holmberg (Eds.), *Distance education: International perspectives* (pp. 63-67). New York: Routledge.
- Kukharensko, V. M. (2002). *Dystantsijne navchannya. Umovy zastosuvannya. Dystantsijnyj kurs [Distance Learning. Terms of use. Distance course]*. Kharkiv: NTU KhPI, TorsingPubl [in Ukrainian].
- Lysenko, L. O. (2019). Vykorystannia IT tekhnolohii pry vyvchenni anhlijskoi movy za profesiinym spriamuvanniam [The use of IT technologies in the study of the English language by professional direction]. *Naukovi zapysky TsDPU im.*

- V. Vynnychenka. Seriya: Pedagogichni nauky [Scientific notes of the Central State Pedagogical University named after V. Vinnichenko. Series: Pedagogical sciences], 178, 125-128 [in Ukrainian].*
- Malykhin, O., & Havrylenko, A. (2018). Dydaktychni umovy formuvannya individualnykh stratehii navchannia filolohichnykh spetsialnosti [Didactic conditions for the formation of individual strategies for teaching philological specialties]. *Molod i rynek [Youth and the market], 11(166), 28-31 [in Ukrainian].*
- Morze, N. V., & Glazunova, O. G. (2009). Kryteriyi yakosti elektronnykh navchalnykh kursiv, rozroblenykh na bazi platform dystancijnogo navchannia [Criteria for the quality of e-learning courses developed on the basis of distance learning platforms]. *Information technology in education [Information technology in education], 4, 63-75 [in Ukrainian].*
- Natsional'na stratehiya rozvytku osvity v Ukrayini na 2012–2021 roky [National strategy for the development of education in Ukraine for 2012–2021 years]. Retrieved from http://www.meduniv.lviv.ua/files/info/nats_strategia [in Ukrainian].*
- Osvitnii portal [Educational portal]. Retrieved from www.osvita.org.ua/distance/ [in Ukrainian].*
- Polat, E. S., Bukharkina, M. Yu., Moiseeva, V. M., & Petrov, A. E. (2009). *Sovremennye pedagogicheskie i informatsionnye tekhnologii v sistemeobrazovaniya [Modern pedagogical and information technologies in the education system]: ucheb. posobie dlyastud. ped. vuzov i sistemypovysh. kvalif. Moskva: AcademyPublishingCenterPubl [in Russian].*
- Robert, I. V. (2008). *Teoriya i metodika informatizatsii obrazovaniya: psikhologo-pedagogicheskii i tekhnologicheskii aspekty [Theory and methods of education informatization: psychological, pedagogical and technological aspects]: monografiya. Moskva: IIO RAOPubl [in Russian].*
- Ukrayinska Systema Dystancijnogo Navchannia [Ukrainian Distance Learning System]. Retrieved from <http://www.udl.org.ua> [in Ukrainian].*
- Ukrayinska naukova internet-spilnota. Blog ukrayinskoyi naukovoyi internet-spilnoty [Ukrainian scientific online community. Blog of the Ukrainian scientific Internet community]. Retrieved from <http://www.nauka-online.org/dystantsiynenavchannia> [in Ukrainian].*

ZADIL'S'KA H.

Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, Ukraine

PECULIARITIES OF ORGANIZATION OF UNIVERSITY STUDENTS OF LINGUISTIC DEPARTMENTS' DISTANT LEARNING «THEORETICAL COURSE OF THE ENGLISH LANGUAGE»

High requirements to quality of professional preparation of university students of linguistic departments at distant learning open wide access to the educational and educational resources that give possibilities to great students' activity and fundamentally new means of their studies. The purpose of the article is to reveal the content of innovative teaching methods in the process of distant learning for the formation of the professional competence to university students of linguistic departments in theoretical course of the English language. A great number of research workers have been involved in the study of different problems of theory and practice of distant learning to university students of linguistic departments, but the problem must be investigated deeper at the present situation with Covid 19. The article emphasizes the need to find the ways to integrate the latest technologies into the distant learning process. Emphasis is placed on innovative learning technologies that have been successfully implemented in the present day educational process. The use of the Internet and computer technologies in the process of teaching English to university students of linguistic departments will increase students' interest and motivation for learning, their communicative competence. The article deals with the peculiarities of using the Internet and computer technologies, modern platforms and programmes in teaching English at the process of distant learning. The article contains descriptions of such modern platforms as Zoom, GoogleClassroom, LearningApps and such programmes as English Audio Books, English Stories (Offline), Practice English Speaking ra English Speaking PracticeApp, as well as the possibilities of their use in the process of teaching speaking, listening comprehension, reading and writing to university students of linguistic departments. All of the programs and online resources described in the article are free and accessible to an English teacher. The teacher can use a certain set of Internet resources, but also to create the own materials necessary for learning.

Ключові слова: *distant learning, basic platform, educational process, professional preparation.*

Стаття надійшла до редакції 24. 04. 2021 р.